

צעירלחמה וברמת-אימונים, ביחס של מאה לאחד ואף אלף לאחד. כך זה ישתקף בספרי ההיסטוריה, וכך זה נראה עתה בעיני העולם. האם זה היה כדאי?

ה מילחמה שנכתבה על המדינה על-ידי אריאל שרון ורפאל איתן, בתמיכתו של מנחם בגין, ושעל-תה במחיר כה יקר של דם ודמעות, לא תוסיף לביטחונה של המדינה ולרווחתה. ההיסטוריון יקבע בבוא העת כי מילחמה זו היתה חוליה נוספת בהידרדרותה המדינית והרוחנית. האחריות לכך אינה נופלת רק על השלישייה השלטת. בכל ערוותה המכחילה, היא התנהגה כפי שהתנהגו רוב הסוציאלי-דמוקרטים בפרוץ מלחמת-העולם הראשונה.

על-פי חוקיו של קארל פון-קלאווביץ, הדבר אינו אפי-שני. במלחמה, שום דבר אינו יכול להיות טובת שני הצדדים כאחד — שהרי כל מה שטוב לצד האחד, מוכר-רח להיות לרעת הצד השני. אך תיאוריה לחוד ופרק-טיקה לחוד. במציאות קורה לא פעם שכל אחד משני היריבים מאמין כי דבר מסוים הוא לטובתו. במקרה כזה ברור שצד אחד טועה — ולא פעם טועים שניהם גם יחד.

ה קורבן של מילחמה זו הוא העם הפלסטיני. לטרגדיה הלאומית שלו, שהחלה ב-1948, ולא מעט באשמתו, נוסף עתה פרק חדש. בשעת-המיבחן נשאר העם הפלסטיני, הקטן והחלש, לבדו. לגמרי לבדו. מדינות-ערב הסתפקו בהודעות שונות של קיטרוג וגיי-

צה"ל אינו יכול לצאת למלחמה בקנה-מידה גדול כזה בלי אישור מוקדם מספיק ארצות-הברית. סוריה אינה יכולה לגרום למשך-כך בקנה-מידה כזה בלי הסכמה של ברית-המועצות.

אין מנוס מן ההנחה כי ברית-המועצות ידעה מראש על הכוונה של אירגון-הטרור, שעליו יש לה שליטה רבה, להתנגש בחיי השגריר הישראלי ואישים ישראליים אחרים בבריטניה. משום כך אין גם מנוס מן ההשערה כי האחרים לנושא זה בצמרת הסובייטית היו מעוניינים בהתלקחות של משבר גדול בשעה זו.

הסיבות לכך לטות ערפלי. ברור כי יש לסובייטים עניין רב בהסחת תשומת-הלב מן המשבר המתמשך בפר-לין, ומן הצרות המתמשכות של צבאה באפגניסטאן. אך נראה כי הסיבות העיקריות קשורות בהתפתחות המאבק הבינ-גושי במרחב עצמו. זה עתה נחזה איראן ניצחון מדהים על עיר-ראק. לניצחון זה יש השלכות כבירות.

ראשי המערב השלימו עם העובדה כי איראן אבדה להם, וכי היא שייכת עתה למחנה היריב. בחדי-החדרים של בירות המערב מקובל עתה להתייחס אל הגבול האי-ראני-עיראקי כאל הגבול החדש בין שתי מעצמות-העל. איראן מאיימת עתה על הגבול הזה, היא שואפת להת-פשט בכוח הנשק ובכוח האמונה — אל תוך עיראק ואל הגדה המערבית של המפרץ הפרסי.

מול סכנה זו אחזה אימת-מוות בכל המדינות הפרו-אמריקאיות במרחב, וביניהן סעודיה, ירדן וסיכיוות-המפרץ-רץ. ואילו סוריה, בעלת-בריתן של איראן ושל ברית-המועצות, התחזקה ביותר.

מלחמת-לבנון משרתת את האינטרס הי-סובייטי, מפני שהיא מסיחה את דעת העולם הערבי מן הסכנה האיראנית, ומכריחה אותו לטפל בסכנה הישראלית. זוהי חזית שנייה, מונעת את ההתמקדות הערבית בחזית ה"רא-שונה, והפותחת את המרחב לפני ההתפשטות האיראנית.

אש"ף חש מראש בסכנה זו, ועל-כן קרא למלחמה האיראנית-העיראקית, "אל-הרב אל-מג'ונה" (המלחמה המטרופת).

סביר להניח כי בעיני ברית-המועצות משי-משותף עתה ישראל כמכשיר להאצת ההידרדרות במרחב הערבי. כעוד איראן יוצרת איום כביר על העולם הערבי ממיזרח, מסיחה ישראל את הדעת מכך על-ידי יצירת משבר חריף על חוף הים-התיכון.

טנק עובר על פני בית שעליו הונף דגל לבן

שפנו בפחדנות גוראה עורף לכל האידיאלים שלהם, עמ-דו דום ושרו את ההמנונות הלאומיים של תריסר ארצות. ההיסטוריה מפארת את זיכרו של הסוציאליסט הצר-פתי ז'ן ז'ורס, שהיה לו האומץ לקום נגד הטריוף הלאו-מני בפרוץ מלחמת-העולם, וששילם על כך בחייו. שימעון פרס אינו ז'ן ז'ורס. הוא דאג לפר פולריותו העזובה, לא לעתיד המדינה. למעטים היה העזו לקום השבוע ולמחות בפה מלא נגד מילחמה עכורה, מיותרת ומסוכנת זו. רבים אחרים חרקו שן בשקט. ההיסטוריה תוכיח שהם צדקו.

גוי, שצביעותו זעקה לשמיים. כך עשו גם רבות ממדינות-העולם. אף אחת מהן לא נקפה אצבע כדי לסייע לפלס-טינים — כפי שאיש לא עזר בעבר ליהודים. החל בהתנהגותו העלובה של כוהן-האויב, שטואטא הצידה כמו עריסה של זבל, וכלה בהצהרות של המעצ-מות, שהעליבו את הנייר שהן נכתבו עליהן, התגלה העולם שוב כמלוא צביעותו הצינית. אך יתכן מאוד כי מלחמה זו תחזיק שרי-נויים עמוקים דווקא בקרב העם הפלסטיני עצמו. מלחמה יוצרת מיתוס. עצם העובדה כי הפלסטינים עמדו לבדם מול אחת ממכוונות-המלחמה הגדולות והמשוכללות ביותר בעולם, עמדו ולחמו, תוקף את קומתם.

מיבצרי-הבופור עשוי להיות למצודה פלסטי-נית לדורות הבאים.

יתכן כי אריאל שרון טעה את הטעות הקלאסית, שאנשים מסוגו שנו בה פעמים רבות בהיסטוריה. בצאתו לשבור את התשתית הלאומית של העם הפלסטיני, חיי-זק אותה. כי תשתית לאומית אינה מורכבת רק ממוסדות, מכור-חות צבאיים, ממוצבים וממיתקנים. את אלה ניתן להרוס, והם יקומו מחדש באותו המקום, או במקום אחר. התשתית הלאומית האמיתית של עם היא רוחו. יש שעמד במלחמה בזאת, רוחו לא תישבר. הוא ישאב ממנה עידוד ונחמה — כפי שעשו היהודים ממועשיה-הגבורה של אבותיהם במשך הדורות.

אשר הגיעו אנשי הכוח הישראלי למרומי מיבצרי-הבופור, אחרי מאבק עקשני שבו הצטיינו לוחמי שני הצדדים בגבורתם, יכול היה המיבנה העתיק לעורר אותם למחשבה. הבופור הוא סמל האפיוודה הצלבנית, שנמ-שכה בארץ במשך מאתיים שנה. הוא ראה את כל תהפוכות הממלכה ההיא, שחיתתה על-החרב, ושנפלה בחרב. מיבצרי-הבופור היה שייך לרוון הצלבני של צידו. גם כאשר הכריע צלאח-אל-דין אל-איובי, הגיבור המוסלמי האגדתי, את ממלכת-הצלבנים הראשונה בקרב של קרני-חיטין ליד טבריה, וכבש את מרבית הארץ, לא הצליח לכ-בוש את הבופור. רק אחרי מצור ממושך הצליח להשתלט עליו.

אולם הצלבנים חזרו והשתלטו על חלק מן הארץ, ובשנת 1240 החזיר להם השליט המוסלמי של דמשק את הבופור. הם שלטו במיבצרי האדיר במשך 28 שנים נור-ספות. עד שהמציא הממלוכי הגדול, רוקן אל-דין ביי-בארס, כבש אותו סופית. הערבים רגילים להשוות את מדינת-היהודים למדינת-הצלבנים, ולנבא לה סוף דומה. הצלבנים פלשו לארץ, וקימו בה מדינה, התנחלו לאורכה ולרוחבה. חיו בה במשך שמונה דורות. הם לא הסתפקו בשום גבול, אלא ניצלו את עליונותם הצבאית כדי להתרחב עוד ועוד. הרבה מעבר לכוחם הממשי. אחרי שהגיעו לשיא ההת-פשטות במרחבי ארץ-ישראל, לבנון, סוריה ועבר-היר-דן, החל המהליך ההפוך. הם הצטמקו ונסוגו במשך עש-רות בשנים, עד שהושלכו השרידים לים. ישראל אינה מדינת-צלבנים. אך ההיסטוריה צריכה לשמש לה מוזן למחשבה. ומיבצרי הכור-פור, שהפך סמל מלחמתנו של אריאל שרון, הארכי-צלבן, הוא תמרור-אזהרה.

אם זהו האינטרס הסובייטי, מהו האינטרס האמריקאי? לא יוכל להיות שמץ של ספק בכך שההתי-קפה הישראלית על לבנון נפתחה באישורה-הקדמה-שמעתי של ארצות-הברית.

אריאל שרון רצה לפלוש ללבנון כבר כמה פעמים בחודשים האחרונים, ובכל פעם נמנע הדבר ברגע האחר-רון על-ידי האמריקאים. שום דבר לא קרה השבוע, לא היה שלא הופעל על ישראל סמיו ומאסיבי, שהיה מרתיע את בגין מלפתוח במיבצע, אלא שאף מבחינה מילולית לא הפליטה ארצות-הברית אלא כמה נוסחות נדושות של צער ויגון, שהתחרו בצביעותן המתחסדת בהודעות הסובייטיות.

מלחמה בקנה-מידה כזה אינה אפשרית בלי סיוע אמריקאי בכל המישורים — מדיני, צבאי ותעמולתי. שום ממשלה ישראלית לא יכלה להסתכן באפשרות של אולי-מיטמוס גרעיני סובייטי, מבלי להיות בטוחה מראש בהגנה אמריקאית סוטאלית, שום ממשלה ישראלית לא יכלה להסתכן בהתגרות כזאת בדעת-הקהל העולמית, מבלי להיות בטוחה בהפעלת הווסט האמריקאי באו"ם לטובתה, בשעת-הצורך, כל עוד נמשך המיבצע. שום ממשלה ישראלית לא יכלה לשגר את צה"ל, על צידו היקר, למיבצע כה גדול, מבלי להיות בטוחה באספקה מאי-סיבית של חלפים, לפחות למחנה-המילחמה.

אמריקה אישרה מיבצע זה. מדוע? קשה להאמין כי עשתה זאת מתוך צער על פציעתו של השגריר הישראלי. דיפלומטים אמריקאים נהרגים ונפצעים כמעט באופן שיגרתי ברחבי העולם, ולא עלה על דעת וושינגטון לנקום את דמם אף בשיגור מפ-ציץ אחד.

אריאל שרון ביקר בווינגטון לפני כמה ימים. הוא התראה עם ראשי מערכת-הביטחון האמריקאית. אין ספק כי בשיחות אלה אושר המיבצע, וניתנה ההסכמה לפתי-חתו בשתי-כוסר, כאשר ייצא תירוק מתאים. על פי איוה חשבונו פרעלים האמריקאים? קרוב לוודאי כי האמריקאים רוצים לנצל הזדמנות זו כדי להנחית מכת-מוות על מיטטרו הפרו-סובייטי של האפס"א אל-אסד. מיטטר זה הפך עתה מסוכן הרבה יותר, עם ניצחונו של בעלת-בריתו, הצינר מוסקבה-טהראן-דמשק מאיים על העמדות האמריקאיות החיוניות ביותר במפרץ הפרסי ובשדות-הנפט של המרחב. לדעת האמריקאים, עתה היא שעת-הכושר להקהות את חודו-האמריקאים מקווים כי סוריה תיספג, אף בעל כור-חה, אל תוך המערבולת, וכי צה"ל ישמיד את הצבא הסורי, ואולי אף יביא להלפת מיטטרו של אל-אסד. כך נוצר גם מישור המעצמתי מצב פארא-דוכסלי: שתי המעצמות היריבות שיתפו פעולה ביצירת מצב מסוים, כשכל אחת מהן נרמה שהוא לטובתה.